

การศึกษาการดำเนินงาน เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวทาง
การเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นายไพศาล เทียมเวช

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-900-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017468 | 17350633

A STUDY OF THE OPERATION OF SUPERVISION ACCORDING TO THE
QUALITY IMPROVEMENT OF PRIMARY EDUCATION GUIDELINE
IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION.

Mr. Phaisal Teamwech

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-900-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน
ตามแนวทางการ เร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

โดย

นายไพศาล เทียมเวช

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

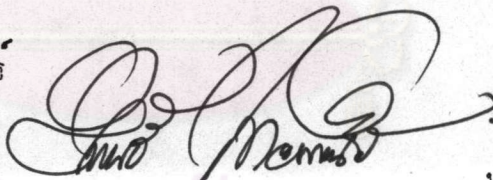
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

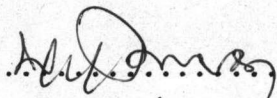
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิพนธ์ ไทยพานิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพุมิ เถรยอก)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมที่พิมพ์แนบด้วย

ไพศาล เทียมเวช : การศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวทางการเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE OPERATION OF SUPERVISION ACCORDING TO THE QUALITY IMPROVEMENT OF PRIMARY EDUCATION GUIDELINE IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 183 หน้า. ISBN 974-578-900-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวทางการเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 259 ฉบับ ไปยังผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ได้รับคืนฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 243 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.82 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศ โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายชั้น และครูทุกคน ศึกษาปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงานของครู เพื่อกำหนดเป็นความต้องการจำเป็นที่เป็นไปได้ และเขียนโครงการสนองนโยบายของโรงเรียน มีการสร้างสื่อเครื่องมือ และพัฒนาการนิเทศ และเตรียมปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ก่อนลงมือปฏิบัติงานตามโครงการ พร้อมทั้งประเมินผลโครงการ โดยพิจารณาคุณภาพและปริมาณงานที่ปรากฏ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อผู้บริหารโรงเรียน เมื่อสิ้นสุดโครงการ

ปัญหาการดำเนินงานได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ และทักษะในการวางแผนขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณที่จัดสรรมีไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการออกปฏิบัติการนิเทศ เพราะมีงานประจำมาก ขาดการควบคุม กำกับกับการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้ และทักษะในการประเมิน ไม่นำผลการประเมินไปใช้ประกอบการปฏิบัติงาน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PHAISAL TEAMWECH : A STUDY OF THE OPERATION OF SUPERVISION ACCORDING TO THE QUALITY IMPROVEMENT OF PRIMARY EDUCATION GUIDELINE IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 183 PP. ISBN 974-578-900-3

The purposes of this research were to study the operation and problems of the supervision according to the Quality Improvement of Primary Education Guideline in elementary schools under the Jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education. Two hundred and fifty-nine questionnaires were sent to administrators, academic assistant administrators and chief of areas of learning experiences. Two hundred and forty-three, completed questionnaires counted 93.82 percent, were returned and analyzed in terms of frequency and percentage.

Research findings indicated as follows:

Regarding the operation of schools, which was organized by academic assistant administrators, chief of areas of learning experiences, administrators, head of the classes and teachers, the finding revealed that needs assessment which applicable were identified through teachers' performance. Projects were developed according to policy of school and construction and utilization of media, instrument and supervisory development and personnel, budget and materials were assigned prior to project operation. Evaluation criterias were both the quality and the quantity of works at the end of project. A written report to school administrators at the end of project. Problems found were teachers lack of knowledge and skills in planning, lack of cooperation among personnel assigned, insufficient budget, insufficient time for the operations due to high teaching load, lack of control the operations, lack of knowledge and skills regarding evaluation among personnel assigned, and the evaluation results were not applied for work improvement.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต *Titit*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Valairat Boonswasdi*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทพานิช ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก กรรมการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ไ้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งไ้กรุณาให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ไ้กรุณาให้เอกสารสำหรับคนควาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ไ้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คุณค่าที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ไ้ปลูกฝังให้ผู้วิจัยเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ เสมอมาจนสำเร็จการศึกษาครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ไพศาล เข็มมเวช
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามที่ต้องการคำตอบ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	11
2 ทฤษฎี หลักการแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	13
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	14
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา.....	15
หลักการนิเทศการศึกษา.....	16
ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	17
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	18
ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	19
ความรู้และทักษะของผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษา.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	21
	แนวทางการดำเนินงาน เร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา.....	23
	การดำเนินงานของโรงเรียน.....	24
	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ.....	25
	การวางแผนและกำหนดทางเลือก.....	27
	การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ.....	30
	การปฏิบัติการนิเทศ.....	33
	การประเมินและรายงานผล.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
	ประชากรที่ศึกษา.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
	การวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	ส่วนที่ 1 การดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	44
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
	ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน.....	50
	ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียน.....	92
การดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน.....	92
ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน.....	102
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน	108
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	126
ขอเสนอแนะ.....	137
เอกสารอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	183

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนที่เป็นฉบับสมบูรณ์...	42
2	แสดงสถานภาพของผูตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล....	44
3	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมการอบรมหรือ เข้าร่วมประชุมหรือ ประชุมสัมมนาทางการนิเทศการศึกษา.....	48
4	แสดงการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ.....	51
5	แสดงการวางแผนและกำหนดทางเลือก.....	56
6	แสดงการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ.....	63
7	แสดงการเตรียมการก่อนการปฏิบัติการนิเทศ.....	66
8	แสดงการดำเนินงานปฏิบัติการนิเทศ.....	68
9	แสดงการประเมินผล.....	71
10	แสดงการรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	77
11	แสดงการรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	80
12	แสดงปัญหาการวางแผนและกำหนดทางเลือก.....	83
13	แสดงปัญหาเกี่ยวกับการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ.....	85
14	แสดงปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิบัติการนิเทศ.....	87
15	แสดงปัญหาเกี่ยวกับการประเมินและรายงานผล.....	89
16	แสดงลักษณะงานหรือโครงการที่จัดใหม่หรือปฏิบัติขึ้นภายใน โรงเรียน จำแนกตามประเภทของงาน.....	92
17	แสดงการวางแผนดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน.....	93
18	แสดงการเตรียมบุคลากร เพื่อดำเนินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	แสดงการดำเนินงานและการติดตาม ควบคุม กำกับ.....	97
20	แสดงการดำเนินการตามโครงการ.....	99
21	แสดงการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน.....	101
22	แสดงปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการพิเศษภายใน โรงเรียน.....	102
23	แสดงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการพิเศษภายใน โรงเรียน.....	108

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย